

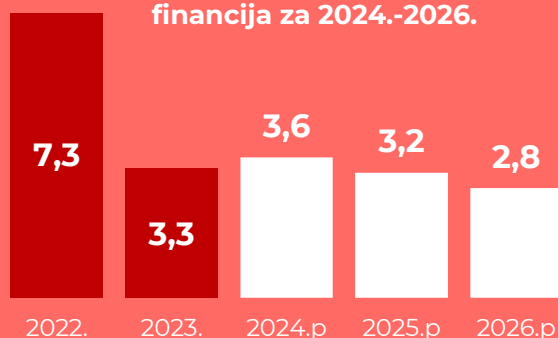
MAKROEKONOMSKI IZGLEDI ZA 2025. GODINU

Pozitivan ekonomski ciklus u RH se nastavlja, uz naznake gospodarskog usporavanja.

Rast BDP-a temelji se na povećanju potrošnje stanovništva.

Stopa rasta **potrošnje stanovništva** bi s 5,7 % u 2024. godini trebala smanjiti na 3,7 % u 2025. godini

Slika 1. Realne stope rasta BDP-a RH, 2022.-2023. i procjene Ministarstva financija za 2024.-2026.

Izvor: DZS, MFIN.

Slika 2. Proračunski saldo opće države, % BDP-a, 2022.-2023. i procjene Ministarstva financija za 2024.-2026.

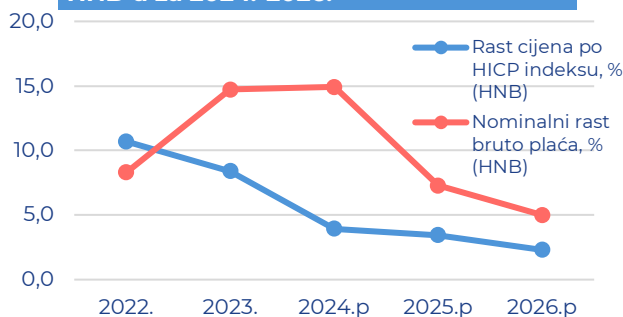
Izvor: DZS, MFIN

Manjak opće države se pod utjecajem izraženijeg rasta rashoda snažnije povećao u 2023. i 2024. godini, a u 2025. godini se očekuje njegov blagi rast

Osnovne makro projekcije za 2025. godinu

Prema projekcijama EK i MFIN-a, koje se tek u manjoj mjeri razlikuju, u Hrvatskoj bi u 2025. godini trebao biti nastavljen relativno dinamičan **rast BDP-a** od 3,2 % (prema procjeni MFIN) čime bi Hrvatska i dalje trebala zauzimati visoko mjesto među članicama EU. Rast gospodarstva u idućoj godini bi se i dalje trebao temeljiti na povećanju potrošnje stanovništva, a snažniji utjecaj na predviđeni rast trebalo bi imati i povećanje izvoza roba i usluga.

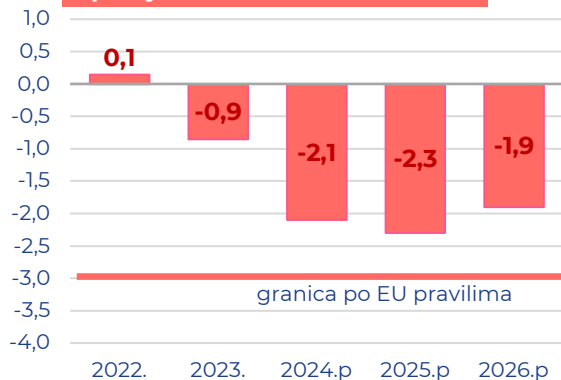
Slika 4. Nominalni rast bruto plaća i rast cijena po HICP, %, 2022.-2023. i procjene HNB-a za 2024.-2026.

Izvor: DZS, HNB

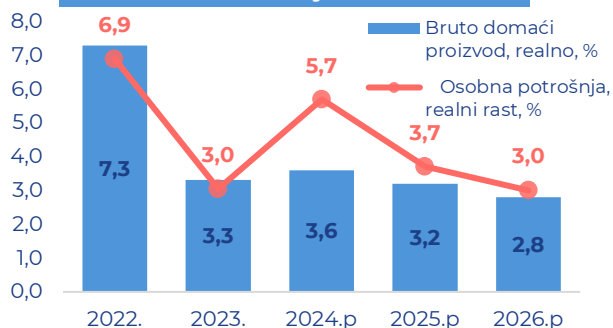
S obzirom da bi inflacija trebala ostati gotovo na razini prošlogodišnje (usporevanje sa 2,9 % na 2,7 %), takvo usporevanje nominalnog rasta podrazumijeva i odgovarajuće usporevanje **realnog rasta plaća**.

Slika 5. Udio salda opće države u BDP-u, % BDP-a, 2022.-2023. i procjene MFIN za 2024.-2026.

Izvor: DZS, MFIN

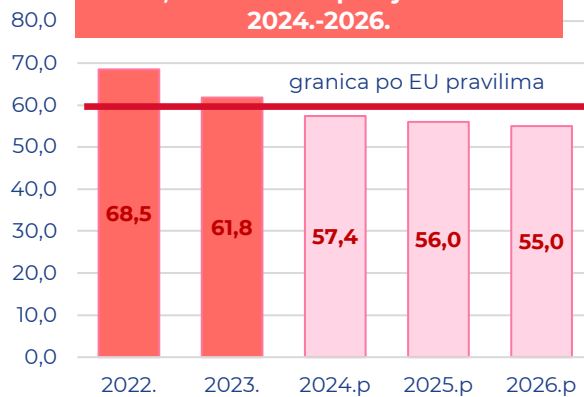
Slika 3. Realni rast BDP-a i osobne potrošnje, %, 2022.-2023. i procjene Ministarstva financija za 2024.-2026.

DZS, MFIN

Kod većine makro pokazatelja u 2025. (pa i u 2026.) godini očekuje se nastavak pozitivnih trendova, ali uz trend usporevanja. To se prije svega odnosi na tržište rada na kojem **rast broja zaposlenih** usporeva s ovogodišnjih 3,1 % na projiciranih 2,0 %, **stopa nezaposlenosti** s ovogodišnjeg pada od jednog postotnog boda na pad od 0,4 postotna boda, a nominalni **rast bruto plaća** (prema procjeni HNB-a) s ovogodišnjih 14,9 % na 7,3%.

Slika 6. Udio javnog duga u BDP-u, % BDP-a, 2022.-2023. i procjene MFIN za 2024.-2026.

Izvor: DZS, MFIN

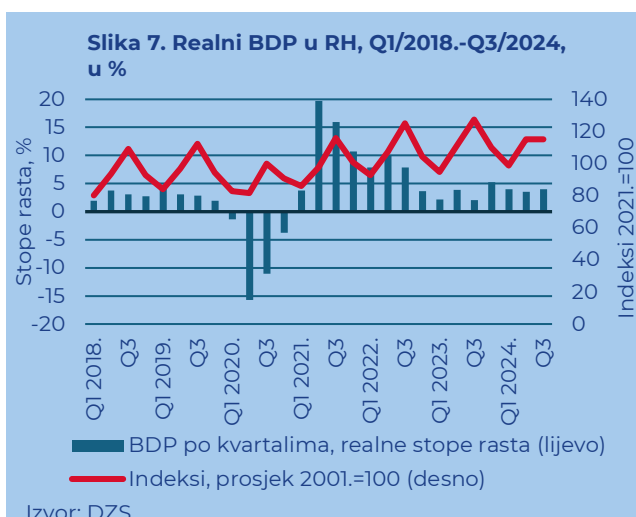
Izraženo ESA 2010 metodologijom, udio manjka proračuna opće države u BDP-u bi se prema procjenama MFIN-a trebao blago povećati u odnosu na 2024. godinu. Usprkos

blagom povećanju, manjak opće države trebao bi se zadržati ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a određene Paktom o stabilnosti i rastu. Usprkos očekivanom povećanju nominalne vrijednosti javnog duga u 2025. godini, zahvaljujući nominalnom rastu BDP-a od približno 6,6 %, udio javnog duga u BDP-u nastavlja se smanjivati i trebao bi dostignuti razinu od 56 % BDP-a.

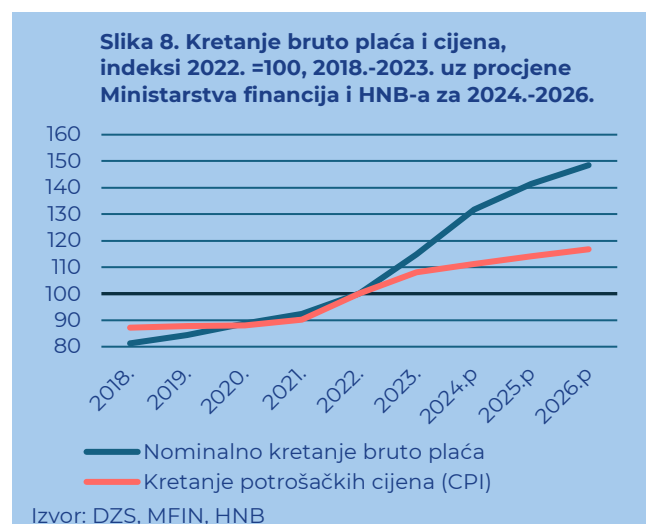
Kretanja pojedinih pokazatelja u 2024. godini

Prema zadnjim, revidiranim, podacima Državnog zavoda za statistiku bruto domaći proizvod je u prvih devet mjeseci povećan za 3,8 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje pri čemu je najveći utjecaj imao rast potrošnje stanovništva od 5,6 %. Znatno doprinos rasta ostvaren je i kroz rast investicija u fiksni kapital od 10,0 %. Istovremeno, doprinos rasta robnog izvoza od 4,1 % i državne potrošnje od 3,5 % bio je znatno manji. Negativan utjecaj na rast istodobno su imali pad izvoza usluga te izraženiji rast uvoza roba i usluga od 3,9 %

%, uobičajen pri rastu potražnje na domaćem tržištu. Tako je negativan utjecaj neto izvoza na kretanje BDP-a bio osjetno izraženiji nego u prvih šest mjeseci 2023.

Inflacija mjerena CPI indeksom je tijekom prva tri kvartala imala stalan trend laganog usporavanja pa je za prvih deset mjeseci usporena na 3,0 %. Pri tome je izostao učinak rasta cijena na globalnom tržištu prisutan od 2022. godine, ali je rast cijena poticala snažna domaća potražnja, posebno kada su usluge u pitanju. Tako dostupni podaci DZS-a pokazuju da su cijene hrane, pića i duhana u listopadu bile 4,6 % više nego u listopadu 2023. godine (što je osjetno izraženiji rast nego na razini EU gdje je iznosio 2,9 %), cijene industrijskih neprehrambenih proizvoda bez energije tek 0,6 % više, a cijene usluga 5,1 % više.

Prosječne neto plaće povećane su u prvih devet mjeseci nominalno 15,2 % te realno 11,8 % na godišnjoj razini.

Takvo kretanje bilo je pod znatnim utjecajem povećanja plaća u javnim službama u kojima su plaće za ožujak (od kada se primjenjuju novi koeficijenti) isplaćene u travnju, kao i zbog drugih izmjena do kojih je došlo u 2023. godini, znatno povećane u odnosu na prošlogodišnji travanj. Implementacijom novog sustava plaća zaposlenicima u državnoj službi koeficijenti za obračun plaća prosječno

su povećani za 37% u odnosu na ožujak 2023. (prema objavi Ministarstva pravosuđa i uprave). Znatno rast zabilježen je i kod prosječnih mirovina koje su zahvaljujući redovnim usklađivanjima i dodacima u prvih deset mjeseci bile 16,0 % veće nego u prošloj godini.

Na tržištu rada nastavljeno su pozitivni trendovi prisutni u cijelom razdoblju nakon 2021. godine.

Ukupan broj zaposlenih je u prvih deset mjeseci povećan za 1,9 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje te je u listopadu ostvarena brojka od 1,73 milijuna zaposlenih, dok je broj nezaposlenih u prvih deset mjeseci bio čak 10,8 % manji od prosjeka deset mjeseci 2023. i iznosio je „samo“ 86,3 tisuća, najmanje od osamostaljenja RH. Promatrano po djelatnostima, zaposlenost je najviše povećana u djelatnostima koje se u

kontekstu aktivnosti najviše i spominju, odnosno kod građevinarstva (+5,5 %) te ugostiteljstva (+4,1 %).

Kretanje robnog izvoza u ovoj godini dosta oscilira po mjesecima pa tako i u odnosima prema istim razdobljima 2023. godine.

Prema prvoj procjeni DZS-a u prvih devet mjeseci je rast izvoza na godišnjoj razini iznosio 3,5 %, pri čemu raspoloživa struktura izvoza za prvih osam mjeseci pokazuje da je najveći rast izvoza ostvaren kod rudarstva i vađenja, naftne te farmaceutske industrije. **Izvoz usluga, od kojih se najveći dio odnosi na turizam**, ostvaruje skroman rast s obzirom na prošlogodišnji. Broj noćenja stranih turista je u prvih devet mjeseci povećan tek 0,4 %, a devizni prihod od turizma u prvoj polovini godine za 7,5%. Pri tome treba imati u vidu da su zbog rasta cijena turističkih i ugostiteljskih usluga nominalni rezultati znatno bolji od onih realnih koji utječu na rast BDP-a.

Investicije u fiksni kapital su u 2024. godini ostale važan faktor rasta BDP-a.

S jedne strane radi se o obilatom financiranju europskim novcem, s druge strane investicije su u velikoj mjeri potaknute ubrzavanjem obnove nakon potresa u Zagrebu i Petrinji. Prema zadnjim izvještajima Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja na obnovu od potresa je do studenog 2024. potrošeno ukupno 3,1 milijarda eura. Planom za 2024. godinu predviđen je nešto manji iznos sredstava iz Fondova EU nego u prethodnoj godini, pri čemu

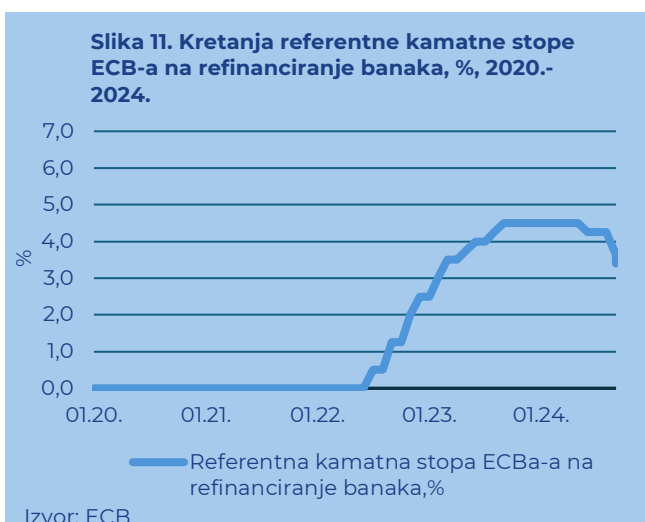
su smanjeni iznosi iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj dok je istodobno predviđeno značajnije povećanje sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Unatoč tome podaci o kretanju investicija u strukturi BDP-a za prvih devet mjeseci, kao i oni o građevinskoj aktivnosti, pokazuju znatno intenziviranje građevinskih investicija u odnosu na prošlu godinu.

Kod državnog proračuna prema nacionalnoj metodologiji nastavljen je rast prihoda i rashoda u odnosu na 2023. godinu. Prema zadnjim dostupnim podacima u prvih devet mjeseci ostvareno je 74,0 % ukupnih prihoda planiranih izmjenama i dopunama proračuna prihvaćenim 25. listopada te 67,6 % ukupnih rashoda pa je u tom razdoblju ostvareno „tek“ 7,9 % planiranog godišnjeg deficita državnog proračuna. Međutim, kako se u preostalom dijelu godine moraju isplatiti povećani izdaci za plaće u javnim službama i mirovine kao i pojedine dospjele i nedospjele obveze izvjesno je da se konačno ostvarenje proračuna neće bitnije razlikovati od njegovog novog plana i objavljenih projekcija.

Projekcije i dostupna ostvarenja za konsolidiranu opću državu prema ESA 2010 metodologiji pokazuju da je nakon znatnog povećanja rashoda i pogoršanja salda u prošloj godini isti trend nastavljen i u ovoj godini. Prvenstveno pod utjecajem povećanih izdataka za plaće u javnim službama i socijalnih transfera prema stanovništvu ukupni rashodi opće države bi se trebali povećati sa 46,6 % BDP-a u 2023. na 47,6% BDP-a u ovoj godini pa bi se unatoč povećanim prihodima manjak konsolidirane opće države trebao povećati sa -0,9 % na -2,1 % BDP-a. Negativan trend ipak ne bi trebao biti zabilježen kod javnog duga čiji bi udio u BDP-u trebao nastaviti trend smanjivanja te pasti na 57,3 %.

Makroekonomski izgledi za 2025.

Projekcije kretanja hrvatskog gospodarstva za 2025. godinu temelje se na pretpostavkama koje uključuju analizu vanjskih i unutarnjih čimbenika. Među vanjskim se ističu globalna kretanja i globalni rizici, te posebno kretanja na razini Europske unije kao najznačajnijeg tržišta za robe i usluge iz Hrvatske. Prema procjeni Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) rast globalnog gospodarstva bi trebao ostati na razini ove godine (3,2 %) dok su i MMF i Europska komisija (EK) nešto optimističniji po pitanju rasta Europske unije. Prema MMF-u rast EU bi se trebao ubrzati s ovogodišnjih 1,1 % na 1,6 % dok EK predviđa ubrzavanje s ovogodišnjih 0,9% na 1,5%. Takva predviđanja su prvenstveno podržana prestankom razdoblja visoke inflacije i monetarnog popuštanja kojeg su globalno počele provoditi centralne banke, ali su očekivanja oporavka domaće i inozemne potražnje i dalje relativno skromna. Točnije, EK očekuje da će se domaća potražnja na razini EU realno povećati za 1,6 % (0,3 % u 2024.), a izvoz roba i usluga nominalno za 2,2% (1,4 % u 2024.).

Takva umjereno optimistična očekivanja ugrađena su u procjene rasta BDP-a za Hrvatsku u 2025. godini. Konkretnije kao vanjske pretpostavke korišteno je zadržavanje rasta globalnog gospodarstva na ovogodišnjoj razini uz blago povećanje dinamike rasta globalnog uvoza, lagano ubrzavanje dinamike rasta EU, smanjivanje dugoročnih i kratkoročnih kamatnih stopa na globalnom tržištu te pad cijena sirove nafte koji za sobom povlači i cijene drugih energenata. Pod utjecajem takvih kretanja očekuje se

nešto izraženiji rast vrijednosti izvoza roba i usluga te znatno manji negativan utjecaj neto izvoza na kretanje BDP-a.

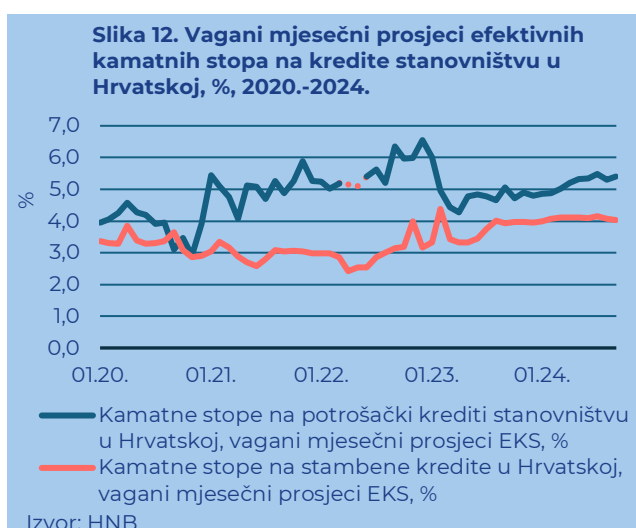
Predviđeni realni rast BDP-a od 3,2 % prema procjeni MFIN-a ipak bi se trebao najviše temeljiti na domaćim čimbenicima. Nastavlja se relativno snažan rast potrošnje stanovništva te znatno usporen, ali i dalje osjetan rast investicija. Prvenstveno pod utjecajem daljnjeg rasta neto plaća i socijalnih izdataka, kao i visoke sklonosti potrošnji, potrošnja stanovništva bi se trebala povećati za daljnjih 3,7 %. Kod investicija se predviđa usporavanje rasta s ovogodišnjih 9,4 % na 4,1 %, ali to i dalje predstavlja snažnu investicijsku aktivnost. Pri tome bi se, prema procjenama EK, udio javnih investicija u BDP-u trebao blago povećati, s ovogodišnjih 5,7 % na 5,9 % što odgovara planiranim prihodima od pomoći koje se najvećim dijelom odnose na korištenje sredstava EU fondova ili konkretnije iz Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te Mehanizma za oporavak i otpornost. Prema planu proračuna ti prihodi bi trebali biti 13,5 % veći nego u ovoj godini.

U idućoj godini trebali bi se nastaviti pozitivni trendovi na tržištu rada i rast neto plaća. Na tržištu rada EK očekuje daljnje povećanje broja zaposlenih od 2,0% i daljnje smanjivanje stope nezaposlenosti s ovogodišnjih 5,1% na 4,7% što se tek neznatno razlikuje od procjena Ministarstva financija. Po pitanju plaća predstavljene su izmjene u sustavu poreza na dohodak najavljene za početak godine koje bi trebale dovesti do njihovog daljnjeg rasta, a očekuje se da će se rast plaća nastaviti i pod utjecajem stanja na tržištu rada. Prema zadnjim raspoloživim procjenama HNB

nominalni rast bruto plaća bi u 2025. godini trebao iznositi 7,3%, približno dva puta manje nego u ovoj godini.

S obzirom na predviđena kretanja na globalnom tržištu inflacija bi trebala biti neznatno manja nego u prošloj godini i iznositi 2,7 % prema CPI indeksu, odnosno 3,4 % prema HICP indeksu. Prema takvim prognozama Hrvatska bi i dalje trebala biti među članicama EU s nešto izraženijim rastom cijena što se pokazuje i usporedbom prema predviđenom rastu cijena na razini cijele EU koji bi prema HICP indeksu trebao iznositi 2,4%.

Kretanja proračuna za 2025. godinu definirana su novim fiskalnim pravilima na razini EU odnosno tzv. tehničkim informacijama koje je Europska komisija dostavila Hrvatskoj. Nakon dvije godine izraženijeg rasta rashoda i pogoršanja proračunskog salda za 2025. godinu se planira blaga fiskalna prilagodba iako se za iduću godinu predviđa blago povećanje udjela prihoda, rashoda i manjka proračuna konsolidirane opće države u BDP-u. Tako bi se udio manjka trebao povećati s 2,1 % iz ove godine na 2,3 % u 2025. godini što je prvenstveno posljedica daljnjeg povećanja naknada zaposlenima te socijalnih naknada, ali i većih izdvajanja za investicije te kamate na javni dug. Međutim istodobno se planira lagano smanjenje strukturnog salda opće države, s ovogodišnjih 3,0 % BDP-a na 2,8 % BDP-a, kao i blago smanjenje strukturnog primarnog salda opće države, sa 1,5 % na 1,3 % BDP-a, a to su pokazatelji koje EK u primjeni novih fiskalnih pravila primarno primjenjuje u ocjeni fiskalne politike članica.

Kod kretanja javnog duga planira se nastavak pozitivnog trenda smanjivanja njegovog udjela u BDP-u. Uslijed nastavka dinamičnog rasta BDP-a i mogućnosti refinanciranja duga po povoljnijim uvjetima nastavlja se trend smanjivanja duga u BDP-u. Prema procjenama Ministarstva financija i Europske komisije udio javnog duga bi u 2025. godini trebao pasti na 56,0% BDP-a. Nominalni iznos duga bi se ipak trebao nastaviti povećavati i to za iznos nešto veći od dvije milijarde eura.

Tablica 1. Odabrani makroekonomski i fiskalni pokazatelji i procjene EK, MFIN-a i HNB-a za RH za razdoblje 2021.-2026.

KATEGORIJA / GODINA	2021.	2022.	2023.	2024.p	2025.p	2026.p
Procjene za EU27, Europska komisija, studeni 2024.						
Bruto domaći proizvod, realno, %	6,3	3,5	0,4	0,9	1,5	1,8
Potencijalni BDP, realno, %	1,2	1,5	1,6	1,4	1,4	1,3
Indeks cijena, HICP, %	2,9	9,2	6,4	2,6	2,4	2,0
Procjene za RH, Europska komisija, studeni 2024.						
Bruto domaći proizvod, realno, %	12,6	7,3	3,3	3,6	3,3	2,9
Osobna potrošnja, realni rast, %	10,7	6,9	3,0	5,5	3,6	2,9
Državna potrošnja, realni rast, %	2,8	2,2	7,1	3,6	3,2	2,4
Bruto investicije, realni rast, %	4,8	10,4	10,1	9,1	4,5	3,0
Javne investicije, udio u BDP-u	4,8	4,0	5,6	5,7	5,9	5,8
Potencijalni BDP, realno, %	3,3	3,5	4,4	4,2	3,6	3,3
Rast potrošačkih cijena HICP, % (inflacija)	2,7	10,7	8,4	4,0	3,4	2,0
Broj zaposlenih, %	1,2	2,2	2,2	3,1	2,0	1,1
Ukupni rashodi opće države ESA, % BDP-a	48,1	44,9	46,6	47,6	48,4	48,4
Ukupni saldo opće države ESA, % BDP-a	-2,6	0,1	-0,9	-2,1	-2,1	-1,9
Strukturalni saldo opće države ESA, % BDP	-2,5	-1,1	-2,0	-3,0	-2,8	-2,4
Javni dug, % BDP-a	78,2	68,5	64,8	57,3	56,0	56,0
Procjene za RH, Ministarstvo financija, studeni 2024. i HNB, rujan 2024.						
Bruto domaći proizvod, realno, %	12,6	7,3	3,3	3,6	3,2	2,8
Osobna potrošnja, realni rast, %	10,7	6,9	3,0	5,7	3,7	3,0
Državna potrošnja, realni rast, %	2,8	2,2	7,1	3,5	3,2	2,6
Bruto investicije u fiksni kapital, realni rast, %	4,8	10,4	10,1	9,4	4,1	2,8
Izvoz roba i usluga, realni rast, %	32,7	27,0	-2,9	0,4	2,6	2,5
Uvoz roba i usluga, realni rast, %	17,3	26,5	-5,3	4,7	3,4	2,7
Rast potrošačkih cijena CPI, % (inflacija)	2,6	10,8	8,0	2,9	2,7	2,3
Rast cijena po HICP indeksu, % (HNB)	2,7	10,7	8,4	3,9	3,4	2,3
Nominalni rast bruto plaća, % (HNB)	4,1	8,3	14,7	14,9	7,3	5,0
Ukupni saldo opće države ESA, % BDP-a	-2,6	0,1	-0,9	-2,1	-2,3	-1,9
Strukturalni saldo opće države ESA, % BDP	-2,5	-1,1	-2,0	-3,0	-2,8	-2,4
Javni dug, % BDP-a	78,2	68,5	61,8	57,4	56,0	55,0

Izvor: DZS, EK (Autumn Forecast 2024.), MFIN (NSFSP 2024.), HNB (Sažetak jesenske makroprojekcije)

Popis kratica:

RH – Republika Hrvatska

EU – Europska unija

HNB – Hrvatska narodna banka

MFIN – Ministarstvo financija

DZS – Državni zavod za statistiku

MMF – Međunarodni monetarni fond

BDP – Bruto domaći proizvod

CPI – Consumer Price Indeks (indeks potrošačkih cijena)

HICP - Harmonized Index of Consumer Prices (harmonizirani indeks potrošačkih cijena)

ESA - European System of Accounts (Europski sustav nacionalnih i regionalnih računa)

Izvori podataka:

1. Državni zavod za statistiku (rujan, listopad, studeni 2024.). Priopćenja o kretanju pojedinih pokazatelja; dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/bdp-i-nacionalni-racuni/>, <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/76744>, <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/76862>, <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/77052>,
2. Europska centralna banka (rujan 2024.). ECB staff macroeconomic projections for the euro area, dostupno na: https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202409_ecbstaff~9c88364c57.en.html
3. Europska komisija (studenj 2024.). European Economic Forecast – Autumn 2024. dostupno na: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-autumn-2024_en
4. Hrvatska narodna banka (rujan 2024.). Sažetak jesenske makroekonomske projekcije HNB-a za Hrvatsku; dostupno na <https://api.hnb.hr/web/guest/analize-i-publikacije/makroekonomske-projekcije>
5. Hrvatska narodna banka (listopad 2024.). Dug opće države (ESA 2010); Nefinancijski računi opće države; dostupno na <https://api.hnb.hr/web/guest/statistika/statisticki-podaci/opca-drzava/nefinancijski-racuni-opce-drzave>, <https://api.hnb.hr/web/guest/statistika/statisticki-podaci/opca-drzava/dug-opce-drzave>
6. Ministarstvo financija (listopad 2024.). Obrazloženje prijedloga izmjena i dopuna državnog proračuna RH i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2024. godinu; dostupno na <https://mfin.gov.hr/proracun-86/drzavni-proracun-2024-godina/3504>
7. Ministarstvo financija (studenj 2024.). Obrazloženje općeg dijela državnog proračuna i projekcije za 2025. i 2026. godinu.
8. Vlada Republike Hrvatske (studenj 2024.). Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Republike Hrvatske za razdoblje 2025.-2028.; dostupno na https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/8578b1ae-578a-47ac-ad63-07923401e144_hr?filename=national_medium-term_fiscal-structural_plan_croatia_hr.pdf&prefLang=en